

Laki

sähköntuotannon eräiden tehoreservien käytettävyyden varmistamisesta

Annettu Helsingissä 8 päivänä joulukuuta 2006

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tavoitteena on sähkön toimintusvarmuuden turvaamiseksi luoda edellytykset toimenpiteille, joilla mahdollistetaan sähköntuotannon ja -kulutuksen välistä tasapainoa varmistavan sähköntuotannon tehoreservin ylläpitäminen.

2 luku

Toimenpiteet tehoreservin ylläpitämiseksi

2 §

Tehoreservin ylläpitoa koskeva järjestelmä

Sähkömarkkinalain (386/1995) 16 §:n nojalla järjestelmävastuuseen määrätyn kantaverkonhaltijan tehtävänä on tämän lain mukaisesti ylläpitää järjestelmää sähköntuotannon tehoreservin käytettävyyden varmistamiseksi. Voimalaitosten haltijat voivat tarjota järjestelmään sähköntuotannon tehoreservissä olevia voimalaitosyksiköitä, joiden käyttövalmiuden ne sitoutuvat varmistamaan ja joita ne sitoutuvat käyttämään ennalta määritettyjen käyttöperiaatteiden mukaisesti järjestelmävastuuseen määrätyn kantaverkonhaltijan kanssa tekemänsä tehoreservin käyttösovimuksen nojalla.

Tehoreservin ylläpitoa koskevan järjestelmän tavoitteena on varmistaa, että järjestelmään kuuluvat voimalaitosyksiköt ovat enintään 12 tunnin käynnistysvalmiudessa 1.12. ja 28.2. välisenä aikana ja enintään yhden

kuukauden käynnistysvalmiudessa muuna aikana sekä tuottavat tarvittaessa sähköä markkinoille järjestelmän sääntöjen mukaisella tavalla.

Järjestelmävastuuseen määrätty kantaverkonhaltija maksaa voimalaitoksen haltijoille korvauksen järjestelmän mukaisen julkisen palvelun velvoitteen täyttämistä.

3 §

Voimalaitoksille asetettavat vaatimukset

Voimalaitoksen haltija voi tarjota järjestelmään Suomen sähköjärjestelmään liitettyä erillistä lauhdutusvoimalaitosyksikköä, joka täyttää seuraavat vaatimukset:

1) yksikön käyttöaika 1.6.2004 ja 31.5.2006 välisenä aikana on ollut keskimäärin enintään 200 tuntia vuodessa;

2) yksikön käynnistysaika on enintään 12 tuntia 1.12. ja 28.2. välisenä aikana ja enintään yksi kuukausi muuna aikana;

3) yksikkö kykenee käynnissä ollessaan vähintään 10 megawatin suuruiseen tehonlisäykseen 10 minuutin kuluessa kehotuksesta;

4) yksikköön kohdistuvat ympäristöluvut ja -vaatimukset eivät estä yksikön käyttämistä täydellä teholla vähintään 200 tuntia 1.12. ja 28.2. välisenä aikana.

4 §

Tehoreservin hankinta

Tehoreservin hankinnan on perustuttava julkistettujen perusteiden pohjalta tapahtuvaan avoimeen ja syrjimättömään menettelyyn.

Voimalaitoksen haltijan tekemä tarjous voidaan hylätä, jos:

1) tarjottu voimalaitosyksikkö ei täytä asetettuja vaatimuksia;

2) on syytä epäillä, että tarjotun kapasiteetin hinta johtaa tilanteeseen, jossa voimalaitoksen haltijan saama korvaus ylittäisi tässä laissa tarkoitetun julkisen palvelun velvoitteen täyttämisestä aiheutuvat hyväksyttävät kustannukset;

3) tarjous ei muutoin vastaa tarjouspyynnön tai -menettelyn ehtoja.

Mikäli järjestelmävastuuseen määrätty kantaverkonhaltija katsoo, ettei tarjousta voida hyväksyä, sen on siirrettävä asia Energiamarkkinaviraston ratkaistavaksi. Siirtoilmoituksessa on ilmoitettava esteen syyt. Energiamarkkinaviraston tehtävänä on tässä tapauksessa päättää, onko tarjous hylättävä.

5 §

Tehoreservin käyttösopimus

Järjestelmävastuuseen määrätty kantaverkonhaltija tekee voimalaitoksen haltijan kanssa sopimuksen järjestelmään hyväksytyn voimalaitosyksikön käytöstä. Tehoreservin käyttösopimuksessa määrätään säännöt voimalaitosyksikön käyttövalmiuden ylläpidolle, yksikön käytölle sekä sen tuottaman sähkön tarjoamiseen markkinoille. Säännöt tulee julkaista.

Voimalaitoksen haltija on velvollinen pitämään voimalaitosyksikön käyttösopimuksen edellyttämässä käyttövalmiudessa sekä käyttämään yksikköä ja tarjoamaan yksikön tuottaman sähkön markkinoille käyttösopimuksen edellyttämällä tavalla.

6 §

Voimalaitosyksikön tuottaman sähkön tarjoaminen markkinoille

Voimalaitosyksikön tuottama sähkö on tarjottava markkinoille hinnalla, joka ei saa alittaa raskasta polttoöljyä polttoaineenaan käytävän lauhdutusvoimalaitoksen muuttuvia kustannuksia, joihin on lisätty tuotantoon tarvittavien päästöoikeuksien arvo.

Järjestelmävastuuseen määrätty kantaverkonhaltija asettaa säännöt, joilla järjestelmään kuuluvien voimalaitosyksiköiden tuottama sähkö tulee tarjota markkinoille. Sään-

nöt tulee asettaa siten, ettei niillä perusteettomasti vaikuteta sähkön tarjontaan ja sähkön hinnan määräytymiseen markkinoilla.

7 §

Voimalaitoksen haltijalle maksettava korvaus

Järjestelmään kuuluvan voimalaitosyksikön haltijalle maksettava korvaus ei saa ylittää sitä, mikä on tarpeen tehoreservin käyttösopimuksessa asetettujen velvoitteiden täyttämistä aiheutuvien kustannusten kattamiseksi, kun otetaan huomioon tähän liittyvät tulot ja velvoitteen täyttämisestä saatava kohtuullinen tuotto.

8 §

Järjestelmän rahoitus

Tehoreservin ylläpitoa koskeva järjestelmä rahoitetaan sähköjärjestelmän ja kantaverkon hyödyntämiseen perustuvilla erillisillä maksuilla, joita järjestelmävastuuseen määrätty kantaverkonhaltija on oikeutettu keräämään siirtopalveluiden käyttäjiltä siirto- ja rajasii-
rtopalvelusta perittävien maksujen yhteydessä. Maksuilla voidaan kattaa järjestelmävastuuseen määrätylle kantaverkonhaltijalle tästä laista johtuvien velvoitteiden hoitamisesta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset sekä kohtuullinen korvaus järjestelmän hoitamisesta. Maksujen tulee perustua siihen epätasapainoon, jonka siirtopalvelun käyttäjä aiheuttaa sähköjärjestelmässä sähkönhankinnan ja -kulutuksen välille. Maksujen määräytymisperusteiden tulee olla tasapuolisia ja syrjimättömiä. Määräytymisperusteet tulee julkaista.

3 luku

Valvonta ja seuraamukset

9 §

Valvonta

Kauppa- ja teollisuusministeriön tehtävänä on lain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja seuranta.

Energiamarkkinaviraston tehtävänä on val-

voa lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista.

10 §

Energiamarkkinaviraston vahvistamat säännöt ja ehdot

Energiamarkkinaviraston tulee päätöksellään vahvistaa ennen käyttöönottamista:

1) säännöt tehoreservin ylläpitoa koskevaan järjestelmään kuuluvien voimalaitosyksiköiden käyttövalmiuden ylläpidolle, yksiköiden käytölle sekä niiden tuottaman sähkön tarjoamiseen markkinoille;

2) tehoreservin ylläpitoa koskevan järjestelmän rahoittamiseksi perittävien maksujen määräytymisperusteet.

11 §

Pakkokeinot

Jos joku rikkoo tai laiminlyö tässä laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä säädettyjä velvoitteitaan, Energiamarkkinaviraston on velvoitettava hänet korjaamaan virheensä tai laiminlyöntinsä. Velvoitepäätöksessä voidaan määrätä, millä tavoin virhe tai laiminlyönti tulee korjata.

Energiamarkkinavirasto voi asettaa 1 momentissa tarkoitetun velvoitepäätöksensä taikka tässä laissa säädettyä tietojenantovelvoitetta koskevan päätöksensä tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon asettamisessa ja sen tuomitsemisessa maksettavaksi noudatetaan uhkasakkolaissa (1113/1990) säädettyä menettelyä.

12 §

Julkisen palvelun velvoitteen rikkominen

Energiamarkkinavirasto voi neljän kuukauden kuluessa rikkomuksen havaitsemisesta määrätä tehoreservin käyttö sopimuksen purettavaksi, jos voimalaitoksen haltija:

1) on tahallaan rikkonut julkisen palvelun velvoitetta, johon hän on sitoutunut tehoreservin käyttö sopimuksessa;

2) on julkisen palvelun velvoitetta täyttäessään tarjonnut järjestelmään kuuluvan voimalaitosyksikön tuottamaa sähköä markkinoille

sellaisella hinnalla, jonka ilmeisenä tarkoituksena on sähkön markkinahinnan nostaminen kyseisen ajankohdan yleistä hintatasoa selvästi korkeammalle tasolle.

Energiamarkkinavirasto voi velvoittaa voimalaitoksen haltijan palauttamaan korvaukset, jotka järjestelmävastuuseen määrätty kantaverkonhaltija on käyttö sopimuksen perusteella maksanut voimalaitoksen haltijalle, jos tehoreservin käyttö sopimus on purettu 1 momentin mukaisesti tai jos voimalaitoksen haltija on muutoin rikkonut tehoreservin käyttö sopimusta.

13 §

Korvauksen palauttaminen ja takaisinperintä

Virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteetomasti maksetun korvauksen johdosta sekä tehoreservin käyttö sopimuksen purkamisen tai rikkomisen johdosta tapahtuvaan korvauksen palauttamiseen ja takaisinperintään sovelletaan, mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään valtionavustuksen palauttamisesta ja takaisinperinnästä, ellei tässä laissa toisin säädetä. Palautus ja viivästysseuraamus tuloutetaan tehoreservin ylläpitoa koskevaan järjestelmään.

Energiamarkkinavirasto hoitaa korvauksen palauttamista ja takaisinperintää koskevista asioista valtionavustuslaissa valtionapuviranomaiselle säädettyjä tehtäviä sekä tekee päätöksen korvauksen takaisinperinnästä ja viivästysseuraamuksesta. Palautus ja viivästysseuraamus pannaan täytäntöön ilman erillistä tuomiota tai päätöstä siten kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosotto toimin annettussa laissa (367/1961) säädetään.

Järjestelmävastuuseen määrätyn kantaverkonhaltijan tehtävänä on huolehtia palautuksen ja viivästysseuraamuksen perimisestä.

14 §

Tietojen antaminen Energiamarkkinavirastolle

Järjestelmävastuuseen määrätyn kantaverkonhaltijan ja voimalaitoksen haltijan on annettava Energiamarkkinavirastolle tässä laissa tarkoitettujen valvontatehtävien hoitamiseksi tarpeelliset tiedot. Energiamarkkinavi-

rastolla on oikeus tarkastaa tietojen oikeellisuus valvottavan hallinnassa olevissa tiloissa, jotka eivät kuulu kotirauhan piiriin.

4 luku

Täydentävät säännökset ja voimassaolo

15 §

Järjestelmään liittyvien toimintojen eriyttäminen

Järjestelmävastuuseen määrätyn kantaverkonhaltijan tulee eriyttää tehoreservin ylläpitoa koskevan järjestelmän hoitaminen muista yrityksen harjoittamista liiketoiminnoista siten kuin sähkömarkkinalain 28—34 §:ssä säädetään. Järjestelmän hoitaminen voidaan antaa myös järjestelmävastuuseen määrätyn kantaverkonhaltijan kokonaan omistaman tytäryhtiön tehtäväksi.

Järjestelmävastuuseen määrätyllä kantaverkonhaltijalla on oikeus harjoittaa sähkönhankintaa ja -myyntiä järjestelmän hoidon edellyttämässä laajuudessa.

16 §

Muutoksenhaku

Energiamarkkinaviraston tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Energiamarkkinaviraston 10 §:n nojalla tekemä päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

17 §

Asetuksenantovaltuus

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

18 §

Voimassaolo

Tämä laki tulee voimaan 15 päivänä joulukuuta 2006 ja on voimassa 28 päivään helmikuuta 2011.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Helsingissä 8 päivänä joulukuuta 2006

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Paula Lehtomäki*